

Kinderen uit de Knel: onderzoek naar methodiek bij vechtscheidingen Academische Werkplaats Kindermishandeling

Wat is het?

Onderzoek naar factoren gerelateerd aan scheidingsconflicten en naar de effectiviteit van een behandelprotocol waarin een methodiek voor de begeleiding en behandeling van ouders en kinderen in vechtscheidingen is vastgelegd.

Aanleiding

Per jaar zijn ruim drieduizend kinderen slachtoffer van een vechtscheiding. Het Lorentzhuis en het Kinder- en Jeugdtraumacentrum in Haarlem hebben daarom de interventie Kinderen uit de Knel ontwikkeld; een methodiek die de nadelige effecten van een vechtscheiding voor kinderen tracht te beperken of voorkomen. Met een groepsprogramma werken ouders aan het doorbreken van destructieve gedrag patronen en aan het vinden van creatieve oplossingen voor steeds terugkerende problemen. De kinderen worden met creatieve werkvormen rond het thema 'ouders die strijden' weerbaarder gemaakt. Nadat de resultaten van de groepsbehandelingen met de methodiek veelbelovend bleken, is aangedrongen op het onderzoeken en overdraagbaar maken van deze methodiek Kinderen uit de Knel.

Resultaten

De effectiviteit van de ontwikkelde interventie Kinderen uit de Knel is onderzocht evenals de factoren die mogelijk bijdragen aan de instandhouding en verergering van de aan de scheiding gerelateerde conflicten. Hierbij zijn 17 instellingen uit Nederland en België betrokken die in totaal 27 therapeutische groepsprogramma's uitvoerden. Bij kinderen werden grote verschillen gezien in de beleving van de vechtscheiding. Veel kinderen gaven aan zich zorgen te maken over hun gezin en vooral thuis bij hun ouders last te hebben van de scheiding. Een meerderheid van de oudere kinderen heeft naar eigen zeggen in de klas en bij het leren, problemen als gevolg van de vechtscheiding. Kinderen kunnen een dergelijke scheiding als traumatisch beleven. Een aanzienlijke groep kinderen – vergelijkbaar met percentages bij kindermishandeling – heeft dermate veel klachten dat ze risico lopen een posttraumatisch stressstoornis (PTSS) te ontwikkelen. Ouders hadden na verloop van tijd minder conflicten en rapporteerden dat deze conflicten constructiever en minder ernstig waren na afloop van Kinderen uit de Knel dan daarvoor. De resultaten toonden verder aan dat ouders na afloop van de interventie elkaar vaker 'vergaven' en de scheiding beter accepteerden. In andere interpersoonlijke processen rond de ex-partner en de verwerking van de scheiding zijn in het onderzoek echter geen of nauwelijks veranderingen geconstateerd.

Toepassing en toekomst

Praktijk

De uitkomsten van het onderzoek hebben klinische implicaties en helpen om het programma nog effectiever te maken. Dit betreft zowel de interventies in de oudergroep als een veranderde opzet van de kindergroep.

Er is veel belangstelling voor Kinderen uit de Knel. In Nederland is een groot deel van de relevante hulpverleners getraind in deze methodiek. Er komen nog altijd veel vragen binnen voor trainingen en voordrachten, ook uit België, Zweden, Noorwegen, Denemarken, Duitsland, Italië, Tsjechië en Letland.

Opleidingen

De LOCK biedt opleidingen aan voor GGZ-professionals (bij voorkeur met opleiding in en ervaring met het werken met systemen en getraumatiseerde mensen) die willen werken met Kinderen uit de Knel. Deze opleiding is verplicht. Het is een tweedaagse training met daarna 3 keer 2 uur supervisie voor het behandelteam gedurende de eerste groepsbehandeling. Alleen met deze opleiding mag de naam Kinderen uit de Knel voor de behandeling worden gebruikt.

Beleid

Minister van der Steur van Veiligheid en Justitie startte eind 2016 de Divorce Challenge. Hij nodigde mensen uit goede ideeën tegen vechtscheidingen in te dienen. In december 2016 is de aanpak door een expert- en jongerenpanel uit ruim 500 inzendingen uitgeroepen tot één van de 5 'koplopers'. Deze koplopers worden door het ministerie van Veiligheid en Justitie op basis van maatwerk ondersteund bij verdere doorontwikkeling. Vanwege de groeiende belangstelling voor de aanpak is de wens van de ontwikkelaars om een professioneel management op te zetten.

Projectgegevens

Titel 'No Kids in the Middle':
A multi-family approach for high conflict divorces
Uitvoering door Academische Werkplaats Kindermishandeling

Contactgegevens

Kim Schoemaker
k.schoemaker@vu.nl

Margreet Visser
margreetvisser@kenterjeugdhulp.nl

Catrin Finkenauer
c.finkenauer@uu.nl
030 253 23 84

Margreet Timmer
mtimmer@hetlock.nl

augustus 2017

Producten en publicaties

- www.hetlock.nl/over-het-lock/awk
- www.kinderenuitdeknel.nl
- De methodiek is beschreven in boekvorm. Het boek is verkrijgbaar bij de boekhandel of te [bestellen via internet](#)
- Artikel in [Systeemtherapie](#)
- Onderzoeksrapport, [Vrije Universiteit Amsterdam](#)
- LOCK opleidingsaanbod Kinderen uit de Knel: [2 daagse methodiek opleiding met supervisie](#)